

รายงานประเมินความเสี่ยงทุจริต

การดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต หรือการขัดกันระหว่างผลประโยชน์
ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมขององค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าต่างคำ
ประจำปี ๒๕๖๓

คำนำ

เหตุการณ์ความเสี่ยงด้านการทุจริตเกิดแล้วจะมีผลกระทบทางลบซึ่งปัญหามาจากสาเหตุต่างๆ การป้องกันการทุจริต คือการแก้ไขปัญหาการทุจริตที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบพนักงาน และผู้บริหาร ทุกคน และเป็นเจตจำนงของทุกองค์กรที่ร่วมต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ อันเป็นวาระเร่งด่วนของรัฐบาล

การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงทุจริตมาใช้ใน องค์กรบริหารส่วนตำบลเหล่าต่างคำ โดยใช้แนวทางปฏิบัติตามคู่มือการประเมินความเสี่ยงการทุจริต จัดทำโดยองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าต่างคำเป็นหลักประกันในระดับหนึ่งได้ว่าการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าต่างคำ จะไม่มีการทุจริต ในกรณีที่พบการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้น ก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการ

ในการประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน องค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าต่างคำ เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๒ ที่ประชุมมีมติเห็นชอบรายงานประเมินความเสี่ยงทุจริตการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดทุจริต หรือการขัดกัน ระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมขององค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าต่างคำ ปี๒๕๖๒ รายละเอียดดังนี้

๑. กรอบหรือภาระงานในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ๔ กระบวนการ มีดังนี้

๑.๑ Corrective : แก้ไขปัญหาที่เคยรับรู้ว่าจะเกิด สิ่งที่มีประวัติอยู่แล้ว ทำอย่างไรจะไม่ให้เกิดขึ้นซ้ำอีก

๑.๒ Detective : ฝ้าระวัง สอดส่อง ติดตามพฤติกรรมเสี่ยง ว่าจะตรวจพบต้อง สอดส่องตั้งแต่แรก ตั้งข้อบ่งชี้บางเรื่องที่น่าสงสัยทำการลดระดับความเสี่ยงนั้นหรือให้ข้อมูลเบาะแส นั้นแก่ผู้บริหาร

๑.๓ Preventive : ป้องกัน หลีกเลี่ยง พฤติกรรมที่นำไปสู่การสุ่มเสี่ยงต่อการกระทำผิดในส่วนที่พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำอีก (Knowna Factor) ทั้งที่รู้ว่าทำไปมีความเสี่ยงต่อการทุจริต จะต้องหลีกเลี่ยงด้วยการปรับWorkflow ใหม่ ไม่เปิดช่องว่างให้ทำการทุจริตเข้ามาได้ได้อีก

๑.๔ Forecasting : การพยากรณ์ประมาณการสิ่งที่จะเกิดขึ้นและป้องกันป้องปราม ล่วงหน้าในเรื่องประเด็นที่ไม่คุ้นเคย ในส่วนที่เป็นปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคตUnknown(Factor)

๒. ขอบเขตความเสี่ยงการทุจริต ประกอบด้วย

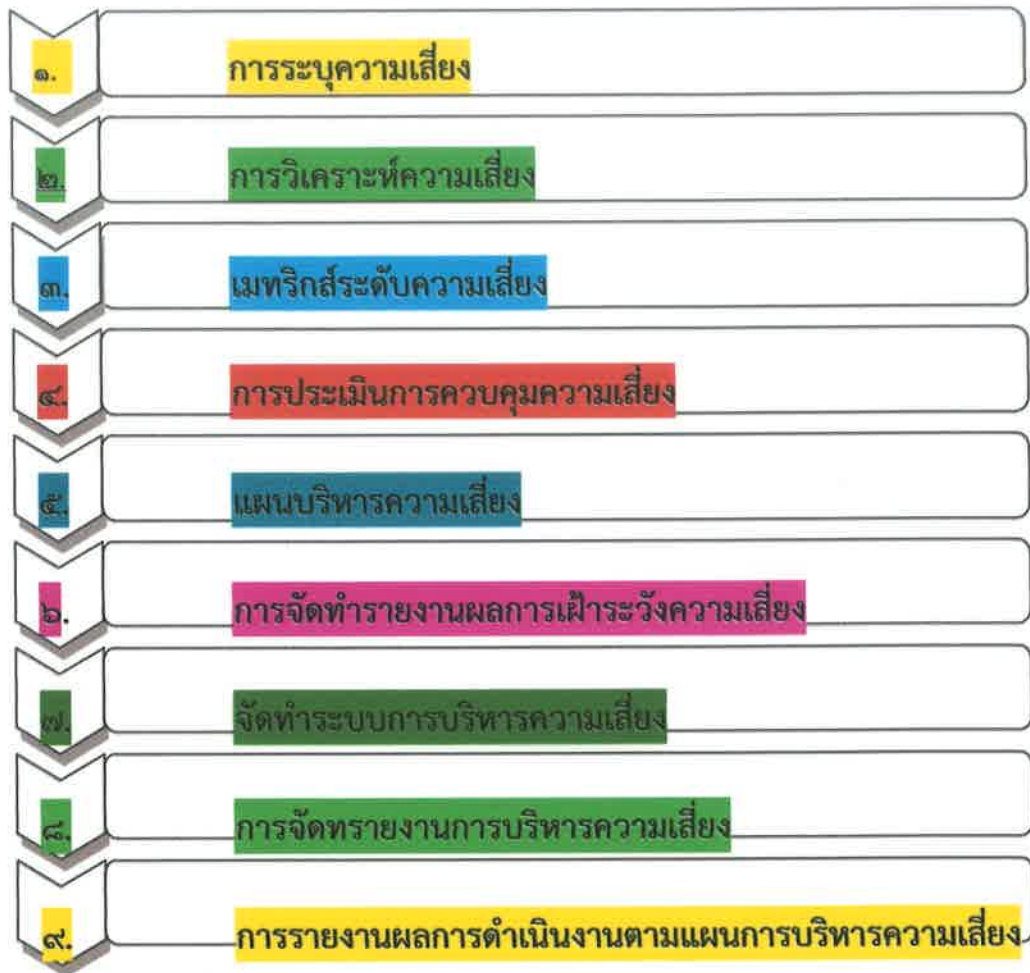
๒.๑. ความเสี่ยงการทุจริตจากภาระงานด้านการอนุมัติ อนุญาต ตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๒.๒ ความเสี่ยงการทุจริตจากภาระงานด้านการจัดซื้อ จัดจ้าง

๒.๓ ความเสี่ยงการทุจริตจากภาระงานด้านภารกิจหลักตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

๓. ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ๙ ขั้นตอนมี ดังนี้

ขั้นตอนที่๑การระบุความเสี่ยงRisk(Identification)

เทคนิคในการระบุความเสี่ยง หรือค้นหาความเสี่ยงการทุจริตด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตครั้งนี้ใช้วิธีระดมสมอง เพื่อระบุความเสี่ยงด้านการจัดซื้อจัดจ้าง

สามารถระบุความเสี่ยงได้ดังนี้

ตาราง ๑ ระบุความเสี่ยง Know(Factor และ Unknown Factor)

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง	ระบุรายละเอียดความเสี่ยงการทุจริต	
	Know Factor	Unknown Factor
<p>ขั้นตอนหลัก การจัดทำร่างขอบเขตงาน</p> <p>ขั้นตอนย่อยที่มีความเสี่ยงการทุจริต</p> <p>- มีกระบวนการงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีโอกาสใช้อย่างไม่เหมาะสมอาจมีการเอื้อประโยชน์หรือให้ความช่วยเหลือพวกพ้อง การกีดกัน หรือการสร้างอุปสรรค</p>		<p>การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะคุณสมบัติทางด้านเทคนิค ไม่เหมาะสม เกินความจำเป็น ทำให้ต้องใช้ต้นทุนเกินความจำเป็น</p>
<p>ขั้นตอนหลัก การกำหนดราคากลาง</p> <p>ขั้นตอนย่อยที่มีความเสี่ยงการทุจริต</p> <p>- มีกระบวนการงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีโอกาสใช้อย่างไม่เหมาะสมอาจมีการเอื้อประโยชน์หรือให้ความช่วยเหลือพวกพ้อง การกีดกัน หรือการสร้างอุปสรรค</p>	<p>ราคากลางสูงกว่าราคาที่ประกวดได้เกินกว่า ๑๕ %</p>	
<p>ขั้นตอนหลัก การตรวจการจ้าง ขั้นตอนย่อยที่มีความเสี่ยงการทุจริต</p> <p>- มีกระบวนการงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีโอกาสใช้อย่างไม่เหมาะสมอาจมีการเอื้อประโยชน์หรือให้ความช่วยเหลือพวกพ้อง การกีดกัน หรือการสร้างอุปสรรค</p>	<p>คณะกรรมการตรวจการจ้าง/คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ ใช้เวลาในการตรวจรับงานมากเกินความจำเป็น</p>	

Know Factor	ความเสี่ยงทั้งปัญหา/พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเคยเกิดซ้ำมาก่อน คาดหมายได้ว่ามี โอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำหรือมีประวัติมานานอยู่แล้ว
Unknown Factor	

ขั้นตอนที่ ๒ การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๒ ให้นำขั้นตอนย่อยที่มีความเสี่ยงการทุจริต จากตารางที่ ๑ มาแยกเพื่อแสดงสถานะ ความเสี่ยงการทุจริต ออกตามรายสีไฟจราจร เขียว เหลือง ส้ม แดง โดยระบุสถานะของความเสี่ยงใน ช่องสีไฟจราจร

ความหมายของสถานะความเสี่ยงตามสีไฟจราจร มีรายละเอียดดังนี้

สถานะสีเขียว : ความเสี่ยงระดับต่างๆ

สถานะสีเหลือง : ความเสี่ยงระดับปานกลาง และสามารถให้ความรอบคอบระมัดระวังใน ระหว่างปฏิบัติงาน ตามปกติควบคุมดูแลได้

สถานะสีส้ม : ความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลากหลายหน่วยงานคน ภายในองค์กรมีหลายขั้นตอน จนยากต่อการควบคุม หรือไม่มีโอกาสควบคุมข้ามหน่วยงานตามหน้าที่ปกติ

สถานะสีแดง : ความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอกไม่ คนที่ รู้จักไม่ สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรืออย่างสม่ำเสมอ

ตาราง ๒ ตารางแสดงสถานะความเสี่ยง (แยกตามรายสีไฟจราจร)

ขั้นตอนย่อยที่มีความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
๑.การจัดซื้อจัดจ้าง ขั้นตอนการจัดทำร่างขอบเขตงาน (TOR)	/			
๒.การจัดซื้อจัดจ้าง ขั้นตอนการราคากลางการก	/			
๓.การจัดซื้อจัดจ้าง ขั้นตอนการตรวจการจ้ รับพัสดุ	/			

ขั้นตอนที่ ๓ เมทริกส์ระดับความเสี่ยง Risk level (matrix) คือการกำหนดค่าคะแนนความเสี่ยงของปัจจัยความเสี่ยงตามตาราง ตาราง ๒ ตามระดับคะแนนความจำเป็นของการเฝ้าระวัง ควบคู่กับระดับคะแนน ความรุนแรงของผลกระทบ ดังนี้

๓.๑ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง มีแนวทางในการพิจารณาดังนี้

- ถ้าเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนหลักที่สำคัญของกระบวนการนั้น ๆ แสดงว่ากิจกรรมขั้นตอนนั้นหรือ เป็น MUST หมายถึงมีความจำเป็นสูงของการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริตที่ต้องทำการป้องกัน ไม่ดำเนินการไม่ได้ ค่าของMUST คือ ค่าอยู่ในระดับ ๒ หรือ ๓
- ถ้าเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนนั้นเป็นกิจกรรม หรือขั้นตอนรองของกระบวนการนั้นๆ แสดงกิจกรรมหรือขั้นตอนนั้นเป็นSHOULD หมายถึงมีความจำเป็นในการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต ค่าของ SHOULD คือ ค่าที่อยู่ในระดับ ๑ เท่านั้น

๓.๒ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ มีแนวทางในการพิจารณาดังนี้

- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นเกี่ยวข้องกับ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย Stakeholders รวมถึงหน่วยงานกำกับดูแล พันธมิตร ภาคีเครือข่าย ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ๓
- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นเกี่ยวข้องกับ ผลกระทบทางการเงินลด รายจ่ายเพิ่มรายได้ Financial ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓
- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้น ผลกระทบต่อผู้ใช้บริการCustomer/Userกลุ่มเป้าหมาย ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓
- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นผลกระทบต่อกระบวนการภายในเตงาInternal Process หรือ กระบวนการเรียนรู้ องค์ความรู้Learning & Growth ค่าอยู่ที่๑หรือ๒

ตารางที่ ๓ SCORING ทะเบียนข้อมูลที่ต้องเฝ้าระวัง (ตารางเมทริกส์ระดับความเสี่ยง(Risklevelmatrix))

ขั้นตอนย่อยที่มี ความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความจำเป็น การเฝ้าระวัง	ระดับความรุนแรง ของผลกระทบ	ค่าความเสี่ยงรวม (จำเป็น X รุนแรง)
๑.การจัดซื้อจัดจ้าง ขอบเขตงาน (TOR) ขั้นตอนการจัดทำร่าง	๒	๑	๒
๒.การจัดซื้อจัดจ้าง ราคากลาง ขั้นตอนการกำหนด	๒	๒	๔
๓.การจัดซื้อจัดจ้าง จ้าง ตรวจสอบพัสดุ ขั้นตอนการตรวจการ	๒	๒	๔

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินการควบคุมความเสี่ยงRisk (- Control Matrix Assessment) ขั้นตอน
ที่ ๔ ให้นำค่าความเสี่ยงรวม (จำเป็นX รุนแรง) จากตารางที่ ๓ มาทำการประเมินการควบคุมการทุจริต ว่ามี
ระดับการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับใด เมื่อเทียบกับคุณภาพการจัดการ(จัดการ สอดส่อง เฝ้า
ระวังในงานปกติ) โดยเกณฑ์คุณภาพการจัดการจะแบ่งเป็น ๓ ระดับดังนี้

ดี : จัดการได้ทันที ทุกครั้งที่เกิดความเสี่ยง ไม่กระทบถึงผู้ใช้บริการองค์กรไม่มี/
ผู้รับมอบผลงา ผลเสียทางการเงิน ไม่มีรายจ่ายเพิ่ม

พอใช้: จัดการได้โดยส่วนใหญ่ มีบางครั้งยังจัดการไม่ได้ กระทบถึงผู้ใช้บริการ/
ผู้รับมอบผลงาน องค์กรแต่ยอมรับได้ มีความเข้าใจ

อ่อน : จัดการไม่ได้ หรือได้เพียงส่วนน้อย การจัดการเพิ่มเกิดจากรายจ่ายผู้ใช้บริการ/
มีผลกระทบต่อผู้รับมอบผลงานและยอมรับไม่ได้ ไม่มีความเข้าใจ

ตาราง ๔ แสดงการประเมินควบคุมความเสี่ยง

ขั้นตอนย่อยที่มีความเสี่ยง การทุจริต	คุณภาพ การจัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
		ค่าความเสี่ยง ระดับต่ำ	ค่าความเสี่ยง ระดับปานกลาง	ค่าความเสี่ยง ระดับสูง
๑.การจัดซื้อจัดจ้าง ตอนการขึ้น จัดร่างขอบเขตงาน (TOR)	ดี	ต่ำ(๑)	ค่อนข้างต่ำ /	ปานกลาง (๓)
๒.การจัดซื้อจัดจ้าง ขั้นตอน กำหนดราคากลาง	พอใช้	ค่อนข้างต่ำ /	ปานกลาง (๕)	ค่อนข้างสูง(๖)
๓.การจัดซื้อจัดจ้าง ขั้นตอน ตรวจการจ้าง ตรวจรับพัสดุ	อ่อน	ปานกลาง (๗) /	ค่อนข้างสูง(๘)	สูง (๙)

ขั้นตอนที่ ๕ แผนบริหารความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๕ ให้เลือกเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยงสูงสุดจากการประเมินการควบคุม ความเสี่ยง Risk – Control Matrix Assessment ในขั้นตอนที่ ๔ ที่อยู่ในช่องค่าความเสี่ยงระดับสูง หรือ ค่าความเสี่ยง ระดับ ๕ หรือ ๖ หรือ ๗ หรือ ๘ หรือ ๙ โดยเฉพาะช่องสูง ๙ ควรเลือกมาทำแผนบริหาร ความเสี่ยง การทุจริต ก่อนเป็นอันดับแรก

จากการประเมินความเสี่ยงการทุจริตดังกล่าว พบว่า ค่าประเมินความเสี่ยงการทุจริตอยู่ที่ ระดับ ๒- ๔ หรืออยู่ในระดับความเสี่ยงต่ำ – ค่อนข้างต่ำ คุณภาพการจัดการอยู่ในระดับดี- พอใช้ การบริหารจัดการความเสี่ยงจะอยู่ในระดับเฝ้าระวัง และทำกิจกรรมบริหารความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๖ การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๖ เพื่อติดตามเฝ้าระวัง เป็นการประเมินการบริหารความเสี่ยงการทุจริตใน กิจกรรม ตามแผนบริหารความเสี่ยงของขั้นตอนที่ ๕ ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นการสร้างตะแกรงดัก เพื่อเป็นการ ยืนยันผลการป้องกัน หรือแก้ไขปัญหาที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นน้อยเพียงใด โดยการแยกสถานการณ์เฝ้าระวัง ความเสี่ยงการทุจริตต่อไป ออกเป็น ๓ สี ได้แก่ สีเขียว สีเหลือง สีแดง ตารางที่ ๖ ตารางจัดทำรายงานผลการ เฝ้าระวังความเสี่ยง

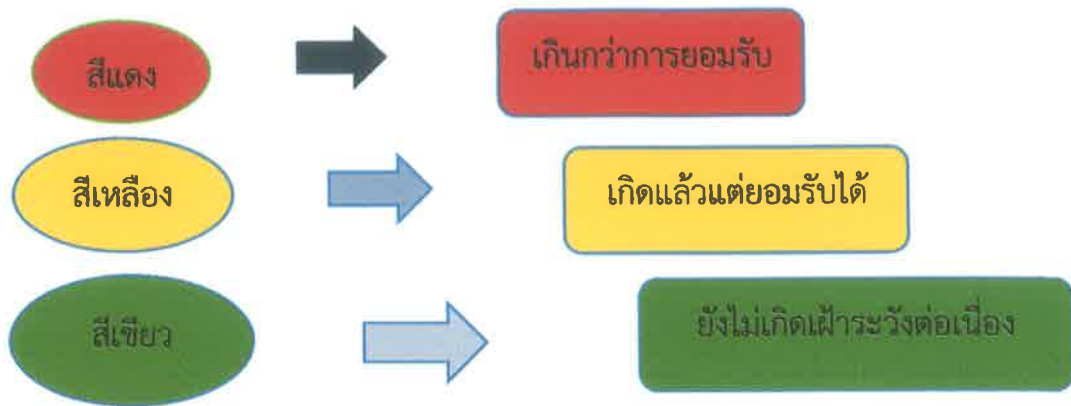
ตารางที่ ๖ ตารางจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง

ขั้นตอนย่อยที่มีความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	แดง
๑.การจัดซื้อจัดจ้าง ขั้นตอนการจัดทำร่างขอบเขตงาน (TOR) (ค่าความเสี่ยงรวม = ๒)	/		
๒.การจัดซื้อจัดจ้างขั้นตอนการกำหนดราคากลาง (ค่าความเสี่ยงรวม = ๔)		/	
๓.การจัดซื้อจัดจ้าง ขั้นตอนการตรวจการจ้างตรวจรับพัสดุ (ค่าความเสี่ยงรวม = ๔)		/	

สถานะสีเขียว : ไม่เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายความเสี่ยง ยังไม่ต้องทำกิจกรรมเพิ่ม

สถานะสีเหลือง : เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายความเสี่ยงอยู่ แต่แก้ไขได้ทันท่วงที ตามมาตรการ นโยบาย โครงการ กิจกรรมที่เตรียมไว้ แผนใช้ได้ผล ความเสี่ยงการทุจริตลดลง ค่าความเสี่ยงรวมไม่เกิน ระดับ ๖

สถานะสีแดง : เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายยังแก้ไขไม่ได้ ควรมีมาตรการ นโยบาย โครงการ กิจกรรม เพิ่มขึ้น ไม่ได้ผลแผนใช้ ค่าความเสี่ยงรวมเกินระดับ ๖

ขั้นตอนที่ ๗ จัดทำระบบการบริหารความเสี่ยง แนวทางบริหารจัดการความเสี่ยง

๗.๑ (สถานะสีแดงRed) ค่าระดับความเสี่ยงรวม = ๗ , ๘ และ ๙ ความเสี่ยงอยู่ในระดับเกินกว่าการยอมรับ ควรมีแผนงาน มาตรการ กิจกรรมบริหารจัดการความเสี่ยงเพิ่มเติม

๗.๒ (สถานะสีเหลืองYellow) ค่าระดับความเสี่ยงรวม = ๔ , ๕ และ ๖ ความเสี่ยงอยู่ในระดับเกิดขึ้นแล้วแต่ยอมรับได้ ควรมีกิจกรรมเพิ่มเติม

๗.๓ (สถานะสีเขียวGreen) ค่าระดับความเสี่ยงรวม = ๑ , ๒ และ ๓ ค่าความเสี่ยงรวมอยู่ในระดับยังไม่เกิด ควรเฝ้าระวังต่อเนื่อง

ตารางที่ ๗ แนวทางบริหารจัดการความเสี่ยงการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดทุจริต หรือการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมขององค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าต่างคำ

ระบุความเสี่ยงด้านการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต	ค่าประเมินความเสี่ยงรวม	แนวทาง/กิจกรรมบริหารจัดการความเสี่ยง
๑.การจัดซื้อจัดจ้าง ขั้นตอนการจัดทำร่างขอบเขตงาน (TOR)	๒	-จัดกิจกรรมฝึกอบรมส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม องค์กรความรู้ด้านการป้องกันการทุจริต ส่งเสริมวัฒนธรรมสุจริต ให้กับ บุคลากรที่เกี่ยวข้อง
๒.การจัดซื้อจัดจ้าง ขั้นตอนการกำหนดราคากลาง	๒	- การสร้างการมีส่วนร่วมเพื่อป้องกันและระวังการทุจริต เช่น พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเพิ่มช่องทางการร้องเรียนที่มีประสิทธิภาพ
๓.การจัดซื้อจัดจ้าง ขั้นตอนตรวจการจ้าง ตรวจรับพัสดุ	๓	กิจกรรมเสริมสร้างความ ตระหนักรู้ด้านการดำเนินนโยบายต่อต้านทุจริต แก่คู่ค้ารัฐวิสาหกิจ เป็นต้น